

Congreso Protohistórico del Mediterráneo Occidental. El período orientalizante. Mérida 2003

Com recentment destacaba Manuel Bendala, el camí que s'ha recorregut des de la publicació el 1956 i el 1960 dels dos famosos articles d'A. Blanco titulats "Orientalia" (*Archivo Español de Arqueología*) ha produït un canvi quantitatiu i, el que és més rellevant, qualitatiu en el coneixement del fenomen orientalizant¹ que ha permès passar de l'anàlisi d'objectes a l'estudi de contextos i, a través d'ells, de les societats orientalizants. És per això que el congrés que sobre el *Período Orientalizante* que, organitzat per l'Instituto de Arqueología de Mérida, s'ha celebrat els dies 5 a 8 de maig del 2003 ha estat capaç de reunir una nodrida quantitat de ponències i comunicacions (més de vuitanta) sobre la matèria que constitueixen un estat de la qüestió molt complet sobre el tema. Màxim pel fet que, afortunadament, el congrés va comptar, a més dels investigadors de l'estat espanyol, amb una representació notòria, tant pel nombre com per la qualitat, d'investigadors del veí estat portugués, que tantes novetats ha aportat en els darrers anys a la qüestió fenícia i orientalizant. Tot i que afectada de forma tangencial pel fenomen, no hi ha faltat una representació catalana (D. Asensio: "La incidencia fenicia entre las comunidades indígenas de la costa catalana (siglos VII-VI a.C.): ¿un fenómeno orientalizante?", E. Junyent: "Sobre el uso del concepto Orientalizante: el caso de los hogares de la fortaleza dels Vilars (Arbeca, Lleida)", D. Bea *et alii*: "Presencia de vajilla de tipo orientalizante en el sur de Catalunya durante la Primera Edad del Hierro" i "Los materiales cerámicos no estructurales del yacimiento protohistórico del Turó del Calvari (Vilalba dels Arcs, Terra Alta, Tarragona)", R. Marlasca *et alii*: "Materia-

les de importación en la necrópolis de incineración de Can Piteu-Can Roqueta (Sabadell, Barcelona)", N. Rafel: "Los soportes de Calaceite y las manufacturas ornamentales en bronce del ibérico antiguo").

El congrés, d'una durada (4 dies) i intensitat inusual estructurarà les ponències i comunicacions en varies seccions, el conjunt de les quals donaven una voluntat totalitzadora al conjunt de les sessions, tant des del punt de vista geogràfic (la Península Ibèrica), com temàtic. Després de la ponència inaugural, a càrrec de Mª E. Aubet ("Impacto colonial y orientalizante") les primeres sessions, introductòries, donaren una panoràmica d'alguns contextos extrapeninsulars, d'especial interès pel que fa la Península Ibèrica (Xipre, la Península Italiana, Sardenya i el domini cultural hallstàtic). La resta d'intervencions, dedicades ja quasi exclusivament a la Península Ibèrica, s'estructuraren en seccions diferents que donaven cabuda a tots els aspectes que la qüestió orientalizant suscita: models explicatius del fenomen (ponències de C. González Wagner, J. Pereira, A. M. Arruda, J. L. Escacena), balanços regionals (R. Izquierdo i G. Fernández, M. Torres, M. Belén, A. Ruiz i M. Molinos, S. Celestino, M. Zarzalejos i F. J. López, C. Tavares da Silva, V. H. Correia, A. González Prats), síntesis temàtiques (ponència de Mª C. Marín i M. Belén sobre religió, M. Almagro sobre organització social, Mª L. Ruiz Gálvez sobre precolonització, A. Mederos sobre cronologia, entre altres que seria llarg enumerar donat el gran nombre d'intervencions), cultura material (iconografia, marfils, torètica, tipus ceràmics...). El conjunt de les intervencions proporcionà un panorama que combinà estats de la qüestió i novetats de forma que les actes d'aquest congrés, en curs de publicació, resultaran en el futur una referència obligada.

Els actes del congrés inclogueren la presentació de la publicació col·lectiva en dos volums que reuneix els materials mobles del jaciment de Cancho Roano,² obra que en endavant constituirà també un punt de referència, i una visita al jaciment, musealitzat, l'excavació del qual inicià Joan Maluquer de Motes, a qui estava dedicat el congrés i la ponència de M. Pellicer "El Profesor Maluquer y el Orientalizante en la Península Ibèrica". L'organització del congrés està recolzada per una pàgina web (www.orientalizante.com) on es poden consultar el programa de les ponències i un resum de les comunicacions.

Núria Rafel Fontanals
nrafel@historia.udl.es

1. La pròpia obra en la presentació de la qual M. Bendala fa les afirmacions a què acabem de fer referència n'és un exemple: D. Ruiz Mata i S. Celestino, eds. *Arquitectura oriental y orientalizante en la Península Ibèrica*, Madrid 2001. Fa relativament pocs anys hagués resultat impensable fer un volum sobre aquesta temàtica.

2. S. Celestino, ed.; *Cancho Roano VIII. Los materiales arqueológicos I* i *Cancho Roano IX. Los materiales arqueológicos II*, IAM.CSIC, Junta de Extremadura i B. Gil Santacruz, Mérida 2003.